

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060208

DOM
2024-03-08
Stockholm

Mål nr
M 12238-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-09-26 i mål nr M 640-23, M 2163-23 och M 3524-23, se bilaga A

PARTER

Klagande

Dödsboet efter L.T.L.

Motpart

Miljö- och byggnadsnämnden i Lerums kommun
443 80 Lerum

SAKEN

Utdömande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.
  2. Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens dom och skriver av målet från vidare handläggning.
-

Dok.Id 2042895

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN M.M.

Den 26 september 2023 förpliktigade mark- och miljödomstolen L.T.L. att till staten betala 60 000 kr i vite. Efter att domen meddelades har det framkommit att L.T.L. avled den 18 september 2023.

Dödsboet efter L.T.L. har yrkat att det utdömda vitet ska upphävas.

Mark- och miljööverdomstolen avgör målet utan att ge nämnden tillfälle att yttra sig (se 15 § andra stycket punkten 2 lagen [1996:242] om domstolsärenden).

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen anser att det finns skäl att meddela prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Eftersom L.T.L. har avlidit har vitesföreläggandet förfallit (se Lavin, Viteslagstiftningen, En kommentar, 2022, JUNO Version 3C, kommentaren till 5 § lagen [1985:206] om viten). Det har därför saknats förutsättningar för mark- och miljödomstolen att döma ut vitet. Mark- och miljödomstolens dom ska därför undanröjas och målet skrivas av från vidare handläggning.

Domslutet under punkten 1 får inte överklagas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR domslutet under punkten 2, se bilaga B

Överklagande senast den 2024-04-02

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark, Gösta Ihrfelt och Henrik Jonsson (deltar inte i beslutet om prövningstillstånd) samt tf. hovrättsassessorn Johan Corell, referent.

Föredragande har varit Cecilia Lönnqvist.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-09-26
meddelad i
Vänerns borg

Sid 1 (6)
Mål nr M 640-23
M 2163-23
M 3524-23

PARTER

Sökande

Miljö- och byggnadsnämnden i Lerums kommun
443 80 Lerum

Motpart

L.T.L

SAKEN

Utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen förpliktar L.T.L att till staten betala 60 000 kr
i vite.

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden i Lerums kommun (nämnden) beslutade den 23 februari 2021 att förelägga L.T.L. att flytta en flytande sjöbod från Gallvik i sjön Mjörn vid fastigheten X i Lerums kommun. Beslutet gäller med ett löpande vite om det inte följs. Vitet är 20 000 kr för varje påbörjad tremånadersperiod som föreläggandet inte följts efter att beslutet vunnit laga kraft.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har yrkat att L.T.L. ska förpliktas att betala vite om 20 000 kr för perioden 8 november 2022 - 8 februari 2023 (mål nr M 640-23), 20 000 kr för perioden 9 februari 2023 - 8 maj 2023 (mål nr M 2163-23) och 20 000 kr för perioden 9 maj 2023 - 8 augusti 2023 (mål nr M 3524-23).

Till stöd för yrkandet har nämnden anfört bl.a. följande.

Miljöenheten fick den 17 oktober 2018 in ett klagomål om att en flytande sjöbod/husbåt lagts till inom strandskyddat område. Efter utredning bedömde miljöenheten att den var en sådan anordning som är förbjuden enligt strandskyddslagstiftningen. Anordningen saknade strandskyddsdispens.

Ägaren förelades därför den 31 januari 2019 att flytta bort anordningen från Gallvik, vilket skulle vara utfört inom tre månader från det att beslutet vunnit laga kraft. Ägaren överklagade till länsstyrelsen och därefter mark- och miljödomstolen som båda avslog överklagandet, och slutligen till Mark- och miljööverdomstolen som inte lämnade prövningstillstånd. Beslutet vann laga kraft den 6 augusti 2020.

Den 6 november 2020 skulle beslutet vara uppfyllt. Vid miljöenhetens kontroll den 20 november 2020 respektive 12 januari 2021 låg anordningen kvar.

Miljö- och byggnadsnämnden förelade ägaren den 23 februari 2021 att flytta bort anordningen från Gallvik, vilket skulle vara utfört inom tre månader från det att

beslutet vunnit laga kraft. Föreläggandet förenades med ett löpande vite på 20 000 kr för varje påbörjad tremånadersperiod som föreläggandet inte har följts. Inskickat delgivningskvitto visar att beslutet delgavs den 2 juni 2021. Ägaren överklagade till länsstyrelsen och därefter mark- och miljödomstolen som båda avslog överklagandet, och slutligen till Mark- och miljööverdomstolen som inte lämnade prövningstillstånd. Beslutet vann laga kraft den 8 november 2022.

Den 8 februari 2023 skulle beslutet vara uppfyllt. Vid miljöenhetens kontroll den 10 februari 2023 låg anordningen kvar. Den 8 maj 2023 påbörjades en ny tremånadersperiod efter att beslutet skulle vara uppfyllt. Vid miljöenhetens kontroll den 12 maj 2023 låg anordningen kvar. Den 8 augusti 2023 påbörjades en ny tremånadersperiod efter att beslutet skulle vara uppfyllt. Vid miljöenhetens kontroll den 11 augusti 2023 låg anordningen kvar.

L.T.L. har bestritt yrkandena. Till stöd för sitt bestridande har han anfört bl.a. följande.

Nämndens beslut att förelägga honom med löpande vite att ta bort den flytande sjöboden från Gallvik i sjön Mjörn saknar grund. Skäl för vitets utdömande saknar grund. Han är inte ägare till någon anordning vilket miljöenheten anger som saken i ansökan. Han är sedan den 3 april 2020 ägare till fritidsfartyget FRITHIOF, tilldelat igenkänningsignal SFE-4237 i Transportstyrelsens Sjöfartsregister. Fritidsfartyg omfattas inte av miljöbalken.

I dom meddelad den 11 mars 2020 bedömdes deras båt som en byggnad, efter att den varit ankrad på samma plats i mer än fem veckor. Det var skälet till att båtbesiktningsman därefter inspekterade deras båt och bedömde den som båt och inte en byggnad. Vid första kontakten med miljöenheten den 8 november 2018 lämnades beskedet att fritidsbåtar fick vara förankrade under obegränsad tid inom strandskyddat område på Mjörn. Detta besked var skälet för besiktning.

Transportstyrelsen utfärdade båtbeviset den 18 mars 2020. Den blev då registrerad som sjövärdigt fartyg efter besiktningsmannens utlåtande och beskrivning av skrov och styrinrättning: *”Varje katamaranponton (2 st) består av två 11,0 m långa flytkroppar tillverkade i polyeten (PE) av kraftig tjocklek, Märke Pollyflyt. De båda flytkropparna bildar ett par med ca 0,5 m emellan dem. Pontonerna har god flytförmåga även vid ökad last och deplacement. Två utombordsmotorer med olika storlek är fästade till katamarandäcket. Den större fullt svängbar BB/SB via ratt med styrkablar. Den mindre fullt svängbar via rorkult.”*

Det som nämnden anfört som lagstöd för vitesföreläggande 7 kap. 13 och 15 §§ miljöbalken samt 26 kap. 1, 9 och 14 §§ samt 3 § (1985:206) saknar tillämpning. Saken i ärendet är en fritidsbåt. I miljöbalken nämns inget om tidsbegränsad ankring av fritidsbåtar inom strandskyddat område.

Han har därtill vid sammanträde i mål M 640-23 och M 2163-23 gjort följande tillägg och förtydliganden.

Båten är registrerad som ett fartyg vid Transportstyrelsen. Han har betalat för registreringen och betalar därtill en årlig avgift för att den fortsatt ska vara registrerad. Anordningen kan inte både vara ett fartyg och en byggnad. Det som han äger är ett fritidsfartyg. Han äger ingen annan typ av anordning. Ett fritidsfartyg omfattas inte av strandsskyddslagstiftningen. Han har tidigare varit på ett sammanträde vid mark- och miljödomstolen i mål nr M 3417-19. Nämnden hade gett in ett yttrande till domstolen dagen innan sammanträdet. Han fick del av yttrandet på sammanträdet utan möjlighet att läsa igenom det ordentligt. I yttrandet uppger nämnden att fritidsfartyget förankrats med sex pålar. Det stämmer inte att det varit förankrad med pålar. Yttrandet lades sedan till grund för domen i målet. Han anser att ärendet hanterades mycket bristfälligt och domen grundar sig på felaktiga uppgifter. Föreläggandet grundar sig på att miljöinspektör vid nämnden tycker att fritidsfartyget ser ut som en byggnad. Ingen närmare undersökning har gjorts. Miljöinspektörer har varit på platsen och tagit fotografier från land. Dessa

besök har gjorts med flera månaders mellanrum. Fritidsfartyget har mellan tillsynsbesöken använts och inte legat på samma plats.

DOMSKÄL

Prövningen i mål om utdömande av vite

Domstolen ska i ett mål om utdömande av vite pröva om det föreläggande som ansökan avser är lagligen grundat, om adressaten har fått del av föreläggandet, om det har vunnit laga kraft och om adressaten har brutit mot föreläggandet. Om föreläggandet inte har följts ska domstolen pröva om adressaten har haft faktisk och rättslig möjlighet att följa detta, eller om det har funnits giltigt hinder för underlåtelsen. Om det finns förutsättningar för att döma ut vitet enligt ovan ska domstolen även pröva om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse samt beakta om det finns skäl för jämkning av vitet (se bl.a. 2, 3 och 9 §§ lagen [1985:206] om viten). Ett vitesföreläggande som har vunnit laga kraft ska som huvudregel inte omprövas vid en prövning av vitets utdömande. Den utdömande myndigheten bör endast underkänna ett vitesföreläggande om bristerna är uppenbara och väsentliga (jfr. Mark- och miljööverdomstolens, MÖD:s, dom den 16 april 2015 i mål nr M 9402-14).

Mark- och miljödomstolens bedömning

Mark- och miljödomstolen bedömer att föreläggandet inte har några uppenbara eller väsentliga brister. Vad L.T.L. har anfört om att han äger ett fritidsfartyg och inte en anordning samt att nämndens föreläggande därför inte är lagligen grundat resulterar enligt domstolens bedömning inte i att föreläggandet bör underkännas. Föreläggandet har prövats av två domstolsinstanser (genom mark- och miljödomstolens dom den 12 september 2022 i mål M 2937-22 och Mark- och miljööverdomstolens beslut att inte meddela prövningstillstånd den 8 november 2022 i mål M 11409-22). Sammantaget finner domstolen att vitesföreläggandet är lagligen grundat. Föreläggandet har delgetts L.T.L. och det har vunnit laga kraft.

Den fråga som domstolen därefter har att pröva är om L.T.L. har följt vitesföreläggandet. Av bilder från nämndens tillsynsbesök på platsen den 10 februari 2023, 12 maj 2023 och 11 augusti 2023 framgår att den aktuella flytande sjöboden/husbåten inte har flyttats från platsen i enlighet med föreläggandet. Domstolen finner därför att L.T.L. inte har följt nämndens föreläggande avseende de perioder som ansökningarna om utdömande av vite avser. Det har inte framkommit något som tyder på att L.T.L. saknat faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet, eller haft giltigt hinder för underlåtelsen. Därmed finns förutsättningar för att döma ut förelagt vite. Ändamålet med vitet har inte förfallit och något skäl att jämka vitesbeloppet har inte kommit fram. Nämndens ansökan ska således bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-02)

Överklagande senast den 17 oktober 2023

Vibeke Sylten

Chefsrådman

Föredragande har varit beredningsjuristen Sara Törnkvist.